

Wtorek, 24 marca 2009 r.

Zielona księga w sprawie spójności terytorialnej oraz stanowiska w debacie na temat przyszłej reformy polityki spójności

P6_TA(2009)0163

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie zielonej księgi w sprawie spójności terytorialnej oraz stanowiska w debacie na temat przyszłej reformy polityki spójności (2008/2174(INI))

(2010/C 117 E/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając piąte sprawozdanie Komisji z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie postępów w dziedzinie spójności gospodarczej i społecznej - rozwijające się regiony, wzrost gospodarczy w Europie (COM(2008)0371) (piąte sprawozdanie z postępów),
- uwzględniając zieloną księgę Komisji z dnia 6 października 2008 r. w sprawie spójności terytorialnej - przekształcenie różnorodności terytorialnej w siłę (COM(2008)0616) (zieloną księgę),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 14 listopada 2008 r. w sprawie regionów 2020 - ocenę przyszłych wyzwań dla regionów UE (SEC(2008)2868) (sprawozdanie Komisji w sprawie regionów 2020),
- uwzględniając art. 158 i 159 oraz art. 299 ust. 2 Traktatu WE,
- uwzględniając czwarte sprawozdanie Komisji z dnia 30 maja 2007 r. w sprawie spójności gospodarczej i społecznej (COM(2007)0273),
- uwzględniając agendę terytorialną UE - w kierunku bardziej konkurencyjnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów (agenda terytorialna), kartę lipską na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich (karta lipska) oraz pierwszy program działania na rzecz wdrożenia agendy terytorialnej Unii Europejskiej,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie czwartego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej i społecznej ⁽¹⁾ (rezolucję w sprawie czwartego sprawozdania z postępów) oraz z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie dalszych działań dotyczących agendy terytorialnej i karty lipskiej: w kierunku europejskiego programu działania na rzecz rozwoju przestrzennego i spójności terytorialnej ⁽²⁾ i z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zarządzania i partnerstwa ⁽³⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Planowania Przestrzennego (ESPON) zatytułowane „Kierunki rozwoju terytorialnego - scenariusze terytorialne dla Europy” (sprawozdanie ESPON) i sprawozdanie Parlamentu Europejskiego zatytułowane „Spójność a dysproporcje regionalne: strategie na przyszłość”,
- uwzględniając konkluzje z konferencji na temat spójności terytorialnej i przyszłości polityki spójności, która odbyła się w Paryżu w dniach 30-31 października 2008 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 września 2005 r. w sprawie znaczenia spójności terytorialnej w rozwoju regionalnym ⁽⁴⁾,
- uwzględniając art. 45 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A6-0083/2009),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0068.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0069.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0492.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 227 E z 21.9.2006, s. 509.

Wtorek, 24 marca 2009 r.

- A. mając na uwadze, że traktat lizboński, w którym umieszcza się spójność terytorialną pośród podstawowych celów Unii Europejskiej obok spójności gospodarczej i społecznej, nie został jeszcze ratyfikowany przez wszystkie państwa członkowskie,
- B. mając na uwadze, że koncepcja spójności terytorialnej jest implicite obecna w polityce spójności od jej początków i stanowiła kluczowy punkt w rozwoju tej polityki; mając na uwadze, że traktat lizboński i zielona księga uczyniła tę koncepcję bardziej widoczną i wyraźną,
- C. mając na uwadze, że polityka spójności UE wciąż stanowi jeden z głównych filarów procesu integracji europejskiej i jedną z gałęzi polityki UE, która odnosi największy sukces, poprzez ułatwianie realizacji koncepcji konwergencji pomiędzy coraz bardziej zróżnicowanymi regionami i stymulowanie wzrostu i zatrudnienia; mając na uwadze, że polityka spójności UE najbardziej widocznym, odczuwalnym i mierzalnym wyrazem solidarności i równości europejskiej i mając na uwadze, że jako nieodłączna część polityki spójności UE, spójność terytorialna opiera się na tych samych zasadach,
- D. mając na uwadze, że pomimo znacznych postępów w zakresie zasady konwergencji w Unii Europejskiej, najświeższe sprawozdania w sprawie spójności pokazują tendencję do pogłębiania rozbieżności terytorialnych pomiędzy regionami UE, na przykład w odniesieniu do dostępności, zwłaszcza w przypadku regionów UE o problemach strukturalnych, ale także na poziomie wewnątrzregionalnym oraz w obrębie terytoriów UE, co może doprowadzić do segregacji przestrzennej i pogłębić różnice w poziomach dobrobytu regionów UE,
- E. mając na uwadze, że polityka spójności UE w sposób skuteczny przyczyniła się do stworzenia pewnych ważnych powiązań z innymi obszarami polityki UE w celu zwiększenia ich wpływu w tym obszarze oraz na korzyść obywateli Unii i mając na uwadze, na przykład, że synergia powstała pomiędzy polityką spójności a badaniami i innowacjami lub strategią lizbońską, a także synergia na poziomie transgranicznym, przyniosła namacalne pozytywne rezultaty, które należy potwierdzić i poprawić,

Stan debaty na temat przyszłości polityki spójności UE

1. zatwierdza płynące z konsultacji publicznych główne wnioski dotyczące przyszłości polityki spójności UE, przedstawione w piątym sprawozdaniu w sprawie postępów; wyraża zadowolenie z powodu ogromnego zainteresowania tą debatą różnych stron, zwłaszcza samorządów lokalnych i regionalnych, zaangażowanych w kwestie dotyczące polityki regionalnej;
2. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że konkluzje te odpowiadają w dużej mierze stanowisku wyrażonemu w rezolucji Parlamentu w sprawie piątego sprawozdania w sprawie postępów; przypomina, że rezolucja ta stanowiła pierwszy wkład Parlamentu we wspomnianą debatę publiczną;
3. zauważa, że stanowisko wyrażone w rezolucji w sprawie czwartego sprawozdania z postępów obejmuje następujące zalecenia: po pierwsze, należy odrzucić wszelkie próby ponownego upaństwowienia oraz powinno istnieć zobowiązanie do przyjęcia w tym zakresie jednolitej, elastycznej polityki UE, dającej się dostosować do najodpowiedniejszej skali interwencji, która powinna równocześnie umożliwiać sprostanie takim wspólnym wyzwaniom jak globalizacja, zmiany klimatyczne i demograficzne (w tym starzenie się, migracje i wyludnianie), ubóstwo i dostawy energii; po drugie wyraża głębokie przekonanie, że polityka spójności UE powinna obejmować wszystkie regiony UE, w tym regiony o specjalnych cechach geograficznych, przynosząc wartość dodaną dla wszystkich; po trzecie istnieje potrzeba ustalenia priorytetów w wydatkach na rzecz polityki strukturalnej i działań UE oraz, z zastrzeżeniem, zatwierdzania działań dotyczących przeznaczania środków; po czwarte zauważono potrzebę synergii pomiędzy różnymi obszarami polityki sektorowej oraz zintegrowanego podejścia w tym zakresie w celu osiągnięcia optymalnych rezultatów w odniesieniu do realnego wzrostu i rozwoju;
4. uważa, że spójność terytorialna jest najważniejszym filarem służącym realizacji celów polityki spójności UE poprzez wzmocnienie zarówno spójności gospodarczej, jak i społecznej; podkreśla, że spójność terytorialna przyczynia się skutecznie do zatarcia różnic rozwojowych pomiędzy państwami członkowskimi i regionami, ale również w ich obrębie; uważa zatem, że przyszła reforma polityki regionalnej UE powinna uwzględniać wnioski wynikające z debaty na temat zielonej księgi;

Wtorek, 24 marca 2009 r.

Ocena zielonej księgi w sprawie spójności terytorialnej

5. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Komisję zielonej księgi w odpowiedzi na długotrwałe wnioski Parlamentu; w pełni popiera decyzję o przeprowadzeniu analiz w dziedzinie „spójności terytorialnej”, które przez długi czas stanowiły najważniejszą kwestię w debatach na temat polityki regionalnej, mimo że nie ratyfikowano jeszcze traktatu lizbońskiego;

6. uważa jednak, że w zielonej księdze zabrakło ambicji w takim stopniu, że nie proponuje ona ani jasnej definicji spójności terytorialnej, ani takiego celu, i nie wpływa na znaczny postęp w rozumieniu tej nowej koncepcji, tak aby mogła ona skutecznie przyczynić się do wyrównania różnic między regionami; wyraża ponadto ubolewanie, że zielona księga nie wyjaśnia, w jaki sposób spójność terytorialna zostanie włączona w istniejące już ramy polityki spójności, bądź przy pomocy jakich narzędzi czy zasobów metodologicznych zostanie ona przemieniona z ram obejmujących zasady w operacyjny mechanizm, który będzie stosowany w tym zakresie w kolejnym okresie programowania;

7. z zadowoleniem przyjmuje zawartą w zielonej księdze analizę, w ramach której definiuje się trzy kluczowe pojęcia, mające stanowić najważniejszy element w rozwoju spójności terytorialnej: koncentrację, połączenie i współpracę; uważa, że pojęcia te mogą przynieść rozwiązanie w odniesieniu do pewnych podstawowych przeszkód stojących na drodze do harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Unii Europejskiej, takich jak negatywne skutki związane z koncentracją działalności gospodarczej, zwłaszcza w niektórych stolicach państw i regionów, nierówności w zakresie dostępu do rynków i usług wynikające z odległości lub koncentracji, braki w infrastrukturze, a także podziały zdeterminowane istnieniem granic pomiędzy państwami członkowskimi, ale również regionami;

8. uważa, że zielona księga nie uwzględnia w sposób należyty zobowiązań podjętych w agendzie terytorialnej i karcie lipskiej, które nadają spójności terytorialnej wizję strategiczną i operacyjną, w szczególności jeżeli chodzi o zasadę policentryzmu lub nowe partnerstwo miejsko-wiejskie; uważa, że cele te powinny stanowić kluczową kwestię w dyskusji na temat spójności terytorialnej;

9. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie konsultacji publicznych dotyczących spójności terytorialnej, zgodnie z wymogami zawartymi w zielonej księdze; uważa, że pomyślnie przeprowadzenie wszelkich konsultacji publicznych jest bezpośrednio związane z największym możliwym udziałem różnych zainteresowanych stron i społeczeństwa obywatelskiego; wzywa właściwe organy krajowe, regionalne i lokalne do bezzwłocznego rozpowszechnienia stosownych informacji w celu rozbudzenia świadomości w odniesieniu do znaczenia tej nowej koncepcji;

10. uważa, że koordynacja wszystkich obszarów polityki sektorowej UE, które mają silne oddziaływanie terytorialne, jest kluczowa dla rozwoju spójności terytorialnej oraz wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej; wyraża zatem żal z powodu faktu, że odpowiednie analizy zawarte w zielonej księdze ograniczają się do wyszczególnienia tych obszarów polityki UE bez zaproponowania sposobów na wzmocnienie synergii pomiędzy nimi, ani nawet metod, które faktycznie umożliwiłyby zmierzenie poziomu wpływu terytorialnego tych obszarów polityki;

11. zgadza się z podejściem, zgodnie z którym nie powinno się włączać w treść zielonej księgi ani w debatę publiczną jakichkolwiek odniesień do potencjalnych budżetowych i finansowych konsekwencji spójności terytorialnej; uważa, że taka analiza byłaby przedwczesna, o ile samo omawiane pojęcie nie zostanie jasno zdefiniowane i zrozumiane przez wszystkie zainteresowane strony; uważa jednak, że wszelkie dyskusje na ten temat stanowią nieodłączną część procesu negocjowania i planowania przyszłej spójności politycznej UE; domaga się, by wynik tych dyskusji posłużył za podstawę dla kolejnych ram finansowych;

12. uważa, że istnienie solidnej i dobrze finansowanej polityki regionalnej UE jest niezbędnym warunkiem stopniowego rozszerzania i osiągania spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej w rozszerzonej Unii Europejskiej;

Wtorek, 24 marca 2009 r.

Analiza pojęcia spójności terytorialnej

13. popiera wyrażone w zielonej księdze stanowisko, zgodnie z którym spójność terytorialna ma na celu, na podstawie zasady równości szans, zapewnienie policentrycznego rozwoju całej Unii Europejskiej, jak również zrównoważony i trwały rozwój obszarów o różnych cechach charakterystycznych i różnej specyfice przy jednoczesnym zachowaniu ich odrębności; popiera także pogląd, że spójność terytorialna winna zapewnić, by obywatele mogli w pełni wykorzystywać i rozwijać zalety i potencjał swoich regionów; podkreśla fakt, że spójność terytorialna jest pojęciem przekrojowym leżącym u podstaw rozwoju Unii Europejskiej; wyraża głębokie przekonanie, że spójność terytorialna winna skutecznie przyczynić się do likwidowania różnic pomiędzy regionami Unii Europejskiej oraz w ich obrębie i tym samym zapobiegać perspektywie asymetrii; przyznaje, że spójność terytorialna ma zarówno wymiar lądowy, jak i morski;

14. jest zdania, że spójność terytorialna to odrębne pojęcie, które zapewnia wyraźną wartość dodaną dla spójności gospodarczej i społecznej, stanowiącą odpowiedź na rosnące wyzwania dla regionów UE; podkreśla, że trzy elementy składowe spójności (gospodarczy, społeczny i terytorialny) powinny wzajemnie się uzupełniać i wzmacniać swój wpływ, zachowując jednak odrębne zadania w ramach jednego, zintegrowanego pojęcia; uważa zatem, że cele te nie mogą być postrzegane w ramach określonej hierarchii ani wymiany; podkreśla, że spójność terytorialna powinna zostać wprowadzona w istniejące ramy bez powodzenia sektorowego rozdrobnienia polityki spójności UE;

15. z zadowoleniem przyjmuje konkluzje ze sprawozdania ESPON na temat przyszłych scenariuszy z zakresu rozwoju terytorium europejskiego do roku 2030, które dostarczają konkretnych danych wspierających debatę związaną z tą polityką, na temat kształtu polityki UE i polityki krajowej, celem stworzenia właściwego instrumentu służącego stawianiu czoła nowym wyzwaniom mającym silny wpływ terytorialny o charakterze lokalnym lub regionalnym, na przykład zmianom demograficznym, koncentracji miejskiej, ruchom migracyjnym, zmianom klimatu, oraz rozwinięciu optymalnych warunków, oraz celem umożliwienia obywatelom życia na odpowiednim poziomie;

16. podkreśla, że jednym z głównych celów spójności terytorialnej jest zapewnienie, by postęp i wzrost, które nastąpią na jednym konkretnym obszarze, przyniosły korzyści dla całego regionu i całego terytorium Unii Europejskiej; w związku z tym uważa, że ośrodki doskonałości i centra zajmujące się badaniami i innowacjami mogą stanowić jeden ze sposobów na sukces gospodarczy, dokonanie odkryć naukowych, innowacje technologiczne, zatrudnienie i rozwój regionalny, i wzywa do poprawy interakcji i przekazywania wiedzy między tymi ośrodkami, uniwersytetami, organizacjami reprezentującymi przedsiębiorstwa i przedsiębiorstwami, również tymi najmniejszymi; wzywa Komisję do przedstawienia oceny wpływu zawierającej analizę oddziaływania klastrów i ośrodków doskonałości na otaczające je obszary;

17. podkreśla, że koncepcja spójności terytorialnej obejmuje również spójność w obrębie terytoriów i wzywa do priorytetowego traktowania wszelkich działań promujących rzeczywisty rozwój policentryczny terytoriów w celu zmniejszenia obciążeń, którym podlegają miasta stołeczne, i tworzenia sprzyjających warunków dla powstawania ośrodków o mniejszym znaczeniu; zauważa, że powinien to być również sposób na przeciwdziałanie negatywnym skutkom koncentracji w miastach, takich jak przeludnienie, zanieczyszczenie, wykluczenie społeczne i ubóstwo, lub późniejszej niekontrolowanej urbanizacji, która negatywnie działa na jakość życia mieszkańców tych miast; w tym kontekście uważa, że nie należy zapominać o wspieraniu obszarów wiejskich ani ważnej roli, jaką odgrywają małe i średnie miasta mieszczące się w tych strefach;

18. podkreśla kluczowy wkład rynku wewnętrznego w spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną; podkreśla znaczenie usług publicznych w związku ze zrównoważonym rozwojem gospodarczym i społecznym, jak również potrzebę sprawiedliwego pod względem społecznym i regionalnym dostępu do usług świadczonych w interesie ogólnym, a zwłaszcza edukacji i służby zdrowia; podkreśla w związku z tym, że zapewnienie „sprawiedliwego dostępu” jest kwestią nie tylko odległości geograficznej, lecz także dostępności tych usług, i stoi na stanowisku, że w świetle zasady pomocniczości oraz prawa wspólnotowego w zakresie konkurencji, odpowiedzialność za definiowanie, organizowanie, finansowanie i monitorowanie usług świadczonych w interesie ogólnym powinna spoczywać na organach krajowych, regionalnych i lokalnych; uważa jednak, że rozważania na temat równego dostępu obywateli do usług powinny zostać uwzględnione w debacie na temat spójności terytorialnej;

Wtorek, 24 marca 2009 r.

19. zauważa, że w zielonej księdze dostrzega się duże trudności w rozwoju trzech konkretnych rodzajów regionów o szczególnym charakterze geograficznym: regionów górskich, wyspiarskich i słabo zaludnionych; nie pomniejszając znaczącej roli, jaką spójność terytorialna może odgrywać w rozwiązywaniu problemów tych regionów, wyraża pogląd, że spójność terytorialna nie powinna stanowić obszaru polityki skierowanego wyłącznie na regiony o cechach niekorzystnych pod względem geograficznym; uważa jednak, że szczególnym rozważaniom należy poddać sposób, w jaki można zrekompensować te ułomności i umożliwić przekształcanie potencjałów regionalnych w zalety i realne możliwości oraz stymulować rozwój tych regionów, co jest ważne z punktu widzenia całej Unii Europejskiej;

20. zauważa także, że przed innymi regionami stoją specyficzne wyzwania natury politycznej dotyczące rozwoju gospodarczego i społecznego, dostępności i konkurencyjności; wyzwania te obejmują najbardziej oddalone regiony określone w art. 299 ust. 2 traktatu WE, regiony graniczne, peryferyjne, nadmorskie, jak również regiony wyludniające się; uważa w szczególności, że konkretna cecha, jaką jest duża odległość, powinna zostać uznana za szczególną cechę geograficzną, która wymaga specjalnych rozważań politycznych w odniesieniu do tych regionów; odnotowuje również konkretne wyzwania, stojące również przed małymi wyspiarskimi państwami członkowskimi, Cyprzem i Maltą, w zakresie ich rozwoju;

21. sądzi, że spójność terytorialna nie powinna ograniczać się do wpływu polityki regionalnej UE na terytorium Unii Europejskiej, ale także powinna koncentrować się na terytorialnym wymiarze innych obszarów polityki sektorowej UE, które mają silne oddziaływanie terytorialne; w kontekście spójności terytorialnej podkreśla znaczenie poprawienia synergii pomiędzy różnymi obszarami polityki UE w celu skoordynowania i zmaksymalizowania ich realnego wpływu terytorialnego; odnotowuje jednak, że wszystkie obszary polityki UE zawsze zachowają swoją autonomię, a omawiany proces nie pociąga za sobą konieczności podporządkowania jednego obszaru polityki innemu obszarowi;

Zalecenia dotyczące przyszłej spójności terytorialnej

22. oczekuje, że jasna i dostatecznie elastyczna definicja spójności terytorialnej powinna wynikać z konsultacji publicznej, co do której nastąpi powszechne porozumienie pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi tą dziedziną stronami, która będzie dla nich wspólna i zrozumiała i zapewni jasność i przejrzystość w odniesieniu do tej koncepcji; w związku z tym przyjmuje do wiadomości propozycję definicji francuskiej prezydencji Rady; sądzi jednak, że spójność terytorialna musi podlegać zasadzie pomocniczości we wszystkich obszarach; uważa również, że celem lepszego zdefiniowania i zrozumienia spójności terytorialnej, należy również ustalić wspólne definicje takich koncepcji, jak „terytorium”, „obszar wiejski” i „obszar górski”;

23. uważa, że pewne elementy powinny stanowić trzon przyszłej definicji spójności terytorialnej: dotyczy to rozszerzenia pojęcia spójności terytorialnej poza spójność gospodarczą i społeczną oraz faktu, że horyzontalny charakter i zintegrowane podejście zachęcają do działania ponad terytoriami i granicami; sądzi, że spójność terytorialna ma na celu zmniejszenie rozbieżności pomiędzy państwami członkowskimi oraz regionami i powinna zapewnić harmonijny i zrównoważony rozwój obszarów geograficznych o różnych cechach i o różnej specyfice poprzez ocenę tego, w jaki sposób można dostosować politykę spójności UE i inne gałęzie polityki sektorowej do ich sytuacji; podkreśla, że z jakiegokolwiek przyszłej definicji powinno również jasno wynikać, że spójność terytorialna powinna zdecydowanie skupiać się na dobrym sprawowaniu rządów, również w odniesieniu do partnerstwa pomiędzy podmiotami publicznymi, prywatnymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, dając obywatelom Unii sprawiedliwe możliwości w zakresie warunków i jakości życia;

24. mocno nalega, aby Komisja przystąpiła do publikacji białej księgi w sprawie spójności terytorialnej po zakończeniu procesu konsultacji; sądzi, że biała księga w pełni przyczyniłaby się do jednoznacznego zdefiniowania i skonsolidowania pojęcia spójności terytorialnej oraz jej wartości dodanej w stosunku do polityki spójności, jak również zaproponowałaby konkretne przepisy i działania polityczne, aby przyczyniły się do rozwiązania narosłych problemów stojących przed regionami UE, które powinny zostać następnie wprowadzone w pakiecie legislacyjnym dotyczącym funduszy strukturalnych i związanych z tym ramach finansowych na okres po roku 2013; sądzi, że w treść takiej zielonej księgi należy również włączyć początkowe zdanie na temat potencjalnych budżetowych i finansowych konsekwencji spójności terytorialnej;

25. z zadowoleniem przyjmuje publikację sprawozdania Komisji w sprawie regionów 2020; wzywa Komisję do umieszczenia w białej księdze w sprawie spójności terytorialnej, zwłaszcza w odniesieniu do opisu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, spostrzeżeń i analiz zawartych w tym dokumencie roboczym;

Wtorek, 24 marca 2009 r.

26. uważa, że trzy pojęcia koncentracji, połączenia i współpracy, na których opierały się zawarte w zielonej księdze analizy dotyczące spójności terytorialnej, powinny być dalej rozwijane i winny przełożyć się na konkretne możliwości polityczne; nalega, by Komisja wyjaśniła, w jaki sposób pojęcia te zostaną włączone w ramy legislacyjne na okres po roku 2013;

27. wzywa do znacznego wzmocnienia dążenia do europejskiej współpracy terytorialnej na następny okres programowania; jest przekonany o wartości dodanej Unii Europejskiej tego celu, zwłaszcza ze względu na bezpośredni udział władz lokalnych i regionalnych w planowaniu i wdrażaniu dotyczących ich programów współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej; sądzi jednak, że nie należy tego osiągnąć ze szkodą dla dwóch pozostałych celów; w związku z tym podkreśla także znaczenie zintegrowanego rozwoju obszarów nadmorskich, jak również ponadgranicznego wymiaru oraz odpowiednich programów operacyjnych europejskiej polityki sąsiedztwa, mającej szczególną wagę dla przyszłych rozszerzeń Unii;

28. uważa, że spójność terytorialna powinna zostać rozwinięta jako zasada o charakterze przekrojowym, która powinna leżeć u podstaw wszystkich obszarów polityki i działań UE; sądzi, że rozwijanie zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska powinno służyć za przykład dotyczący tego, w jaki sposób należy włączyć spójność terytorialną w przyszły rozwój wszystkich odpowiednich obszarów polityki UE, ponieważ musi ona występować we wszystkich obszarach polityki powiązanych ze spójnością; uważa jednak, że ten przekrojowy wymiar spójności terytorialnej nie powinien skutkować ograniczeniem jej do ogólnych, abstrakcyjnych ram wartości; wzywa Unię Europejską do podjęcia wszelkich koniecznych inicjatyw w celu przełożenia spójności terytorialnej na wnioski legislacyjne i polityczne;

29. przypomina o tym, jak ważny jest fakt włączenia perspektywy równości płci, równych możliwości oraz szczególnych wymagań osób niepełnosprawnych oraz osób starszych we wszystkich fazach realizacji i oceny polityki spójności UE;

30. podkreśla potrzebę opracowania, w kontekście spójności terytorialnej, dodatkowych wskaźników jakościowych w celu lepszego zaprojektowania i wdrożenia odpowiedniej polityki w tej dziedzinie biorąc pod uwagę różne charakterystyki terytorialne; wzywa zatem Komisję do bezzwłocznego przeprowadzenia niezbędnych analiz i do opracowania możliwości zdefiniowania nowych, wiarygodnych czynników oraz sposobu, w jaki mogą one zostać włączone do systemu oceny różnic regionalnych;

31. odnotowuje, że PKB stanowił jedyne kryterium służące określeniu kwalifikowalności regionów zgodnie z celem 1 (konwergencja), podczas gdy inne wskaźniki stosowano już w odniesieniu do regionów kwalifikujących się w ramach celu konkurencyjności regionalnej i zatrudnienia; podkreśla swą troskę w związku z faktem, iż za niezaprzeczalnymi postępami w konwergencji pomiędzy krajami kryją się często coraz szybciej rosnące różnice pomiędzy regionami i w ramach regionów, w związku z czym kładzie nacisk na potrzebę głębokiej refleksji nad odpowiednością PKB jako głównego kryterium kwalifikowalności do otrzymywania pomocy z funduszy strukturalnych;

32. uważa, że problem rozbieżności wewnątrzregionalnych w obrębie regionów NUTS II może być lepiej zaobserwowany na szczeblu NUTS III; wzywa zatem Komisję do zbadania, w jakim stopniu przyszłe wydzielenie obszarów objętych wsparciem na szczeblu NUTS III może pomóc w konfrontacji z problemem wewnętrznych różnic na obszarach NUTS II; w kontekście spójności terytorialnej podkreśla znaczenie określenia przez państwa członkowskie, która jednostka terytorialna odpowiada właściwemu stopniowi interwencji podczas opracowywania i wdrażania programów dotyczących funduszy strukturalnych; w tym celu zaleca przeprowadzanie na początku każdego okresu programowania analiz przestrzennych całego terytorium UE;

33. sądzi, że w celu lepszego koordynowania wpływu terytorialnego obszarów polityki sektorowej UE, oddziaływanie te winny być lepiej rozumiane i mierzone; nalega zatem, by Komisja zajęła się oceną wpływu terytorialnego tych obszarów polityki, jak również by rozszerzyła bieżące mechanizmy oceny wpływu, takie jak strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, na aspekty terytorialne; wzywa również Komisję do przedstawienia konkretnych sposobów na stworzenie synergii pomiędzy tymi obszarami polityki terytorialnej i sektorowej oraz do dokonania oceny wpływu strategii lizbońskiej - göteborgskiej na spójność terytorialną;

Wtorek, 24 marca 2009 r.

34. przypomina od dawna stawiany wniosek dotyczący rozwoju wielostronnej strategii UE na rzecz regionów o szczególnych właściwościach geograficznych, co umożliwi im sprawniejsze rozwiązywanie problemów oraz podejmowanie wyzwań, które przed nimi stoją; sądzi, że strategia UE powinna podkreślać wymiar terytorialny polityki spójności oraz powinna dotyczyć sposobu, w jaki polityka UE ma być dostosowywana do szczególnych potrzeb oraz atutów tych terenów; podkreśla, że wdrożenie takiej strategii stanowi warunek kluczowy dla gospodarczego i społecznego rozwoju tych terytoriów; sądzi, że opracowanie nowych wskaźników w celu lepszego opisu realnej sytuacji i problemów jest bardzo istotne dla pomyślnego wdrożenia strategii UE w tej dziedzinie;

35. zaznacza jednak, że opracowanie dodatkowych wskaźników oraz przeprowadzenie ocen o charakterze terytorialnym nie powinno prowadzić do zwiększenia biurokracji bądź dalszych opóźnień we wdrażaniu nowej polityki oraz realizowaniu działań wspierających spójność terytorialną; podkreśla potrzebę bezpośrednich rezultatów wynikających z włączenia spójności terytorialnej w następny zestaw programów w zakresie funduszy strukturalnych;

36. przypomina o ważnej roli, jaką odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) i mikroprzedsiębiorstwa, jak również przedsiębiorstwa rzemieślnicze, w spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej i wskazuje na ich ważny przyczynik do zwiększania konkurencyjności i zatrudnienia w regionach; zwraca się zatem do Komisji o przeprowadzenie specjalnej analizy wpływu i skuteczności funduszy strukturalnych oraz strategii UE skierowanych do MŚP w regionach, a także trudności administracyjnych i finansowych przez nie napotykanym;

37. wzywa ponadto Komisję, państwa członkowskie i regiony do prowadzenia aktywnych działań politycznych wspierających innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw oraz umożliwiających współpracę przedsiębiorców, sektora publicznego, szkół i uniwersytetów, a także do zapewnienia, by organizacje reprezentujące MŚP mogły bezpośrednio uczestniczyć w definiowaniu polityki terytorialnej;

38. nalega, by państwa członkowskie zintensyfikowały wysiłki na rzecz realizacji dążeń wyrażonych w pozycji 4 pierwszego programu działania na rzecz wdrożenia agendy terytorialnej Unii Europejskiej, związanych z rozpowszechnianiem wiedzy na temat spójności terytorialnej i zrównoważonego planowania przestrzennego, tworzeniem perspektyw i analizowaniem wpływu, a także potwierdza centralną rolę, jaką w tym procesie odgrywa ESPON;

39. podkreśla, że zmiany klimatyczne będą miały ważne reperkusje, jeśli chodzi o spójność terytorialną; domaga się, by Komisja przeprowadziła analizę negatywnych skutków zmian klimatycznych w różnych regionach, biorąc pod uwagę, że przewiduje się, iż wpływ ten nie jest jednolity w całej Unii Europejskiej; sądzi, że spójność terytorialna powinna w należyty sposób uwzględniać cele związane ze zmianami klimatu i stymulować wzorce zrównoważonego rozwoju na terytoriach UE; uznaje jednak, że walkę ze skutkami zmian klimatycznych należy również w znacznej mierze prowadzić w ramach innych obszarów polityki UE;

40. ze szczególnym zainteresowaniem odnotowuje, że piąte sprawozdanie w sprawie postępów po raz pierwszy odwołuje się szczególnie do regionów znajdujących się w okresie przejściowym, które sytuują się pomiędzy „regionami konwergencji” a „regionami konkurencyjności regionalnej i zatrudnienia”; uznaje potrzebę odrębnego potraktowania tych regionów, które obecnie są zawieszane pomiędzy wspomnianymi dwoma celami jako regiony „stopniowego wprowadzania” i „stopniowego wycofywania”; wzywa Komisję, by w kontekście spójności terytorialnej stworzyła bardziej kompleksowy system stopniowego przekazywania w okresie przejściowym pomocy regionom, które wkrótce przekroczą próg 75 % PKB, w celu zapewnienia im jaśniejszego statusu oraz większego bezpieczeństwa odnoszącego się do rozwoju; sądzi, że system przejściowy powinien być również ustanowiony dla państw porzucających fundusz spójności;

41. uważa, że przyjęcie zintegrowanego podejścia da większą szansę na sukces, jeżeli organy regionalne i lokalne, jak również zainteresowane strony, w tym partnerzy gospodarczy, społeczni i inni, zgodnie z art. 11 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności⁽¹⁾, które mogą zapewnić ogólne spojrzenie na potrzeby i cechy charakterystyczne danego terytorium oraz ich zrozumienie, od początku będą uczestniczyć w projektowaniu oraz wdrażaniu strategii rozwojowych każdego terytorium; wzywa Komisję do opracowania wytycznych, które pomogą państwom członkowskim, jak również władzom regionalnym i lokalnym, we wdrożeniu w najskuteczniejszy sposób zintegrowanego podejścia, a także stworzeniu skutecznych partnerstw w rozwoju przyszłych strategii dla terytoriów, których dotyczy kwestia;

(1) Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 25.

Wtorek, 24 marca 2009 r.

42. uznaje, że koncepcja spójności terytorialnej powinna prowadzić do poprawy zarządzania w odniesieniu do polityki spójności; zgadza się z opinią, że do rozwiązania różnych problemów potrzebne są różne szczeble terytorialne, i że w związku z tym ustanowienie prawdziwych partnerstw pomiędzy wszystkimi stronami uczestniczącymi w rozwoju regionalnym i lokalnym, zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym, regionalnym i lokalnym, stanowi warunek wstępny w procesie tworzenia spójności terytorialnej i wzywa Komisję oraz państwa członkowskie do poczynienia wszelkich starań na rzecz rozwinięcia takiego zarządzania terytorialnego na wielu poziomach; uważa, że spójność terytorialna powinna skupiać się na określaniu właściwego poziomu terytorialnego dla odniesienia się do każdego obszaru polityki lub środka w sposób jak najbliższy obywateli;

43. podkreśla, że działania w różnych obszarach polityki UE, w szczególności w zakresie polityki spójności UE, zapoczątkowały proces zmiany zarządzania z systemu często scentralizowanego w kierunku coraz bardziej zintegrowanego systemu wielopoziomowego; wzywa zainteresowane strony, organy publiczne i obywatele do ustanowienia sformalizowanego systemu zarządzania terytorialnego, opartego na wielosektorowym, terytorialnym, zintegrowanym podejściu typu dół-góra, w celu spójnej i skutecznej odpowiedzi na poszczególne potrzeby mieszkańców czy użytkowników, na obszarze odpowiadającym tej potrzebie; w związku z tym przypomina o pozytywnych doświadczeniach dotyczących inicjatyw UE, takich jak programy Urban I i Urban II prowadzone na obszarach miejskich i program Leader prowadzony na obszarach wiejskich;

44. przypomina, że trudności w realizacji polityki strukturalnej są spowodowane, między innymi, brakiem elastyczności i skomplikowanym charakterem procedur, a w związku z tym niezbędne jest uproszczenie tych procedur i ustalenie jasnego podziału obowiązków i kompetencji pomiędzy Unią Europejską, państwami członkowskimi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi; uważa, że zarządzanie terytorialne w dużej mierze zależne będzie od ustanowienia takich jasnych zasad; ponownie wzywa Komisję do bezzwłocznego przedłożenia zestawu konkretnych propozycji z myślą o tym celu;

45. zaleca, aby w świetle rosnącego znaczenia spójności terytorialnej, jakiego nabrała ona w kontekście nie tylko regionalnym, lecz także w ramach sektorowej polityki wspólnotowej, nieformalne struktury, które długo kierowały spójnością terytorialną i planowaniem przestrzennym w Radzie, zostały zastąpione formalnymi spotkaniami ministerialnymi, które powinny być zwoływane przez ministrów odpowiedzialnych za politykę regionalną w Unii Europejskiej; sądzi, iż taki rozwój instytucjonalny w Radzie zapewniłby sprawniejszy przepływ informacji, jak również szybki rozwój polityki spójności terytorialnej;

46. apeluje do państw członkowskich o rozpoczęcie rozważań na temat tego, w jaki sposób lepiej skonsolidować pojęcie spójności terytorialnej oraz uwzględnić je w krajowych programach i obszarach polityki; w tym kontekście uważa, że podstawowe zasady rozwoju policentrycznego oraz partnerstwa miast i wsi, jak również pełne wdrożenie programu Natura 2000, powinny być już włączone w ich planowanie regionalne;

*

* *

47. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.